

МЕДИЦИНА, ФАРМАЦІЯ ТА ОСВІТА

«Фарматрейд». Адреса: м. Дрогобич, Львівська область, вул. Самборська, 85.

Каплун Іванна Володимирівна — студентка 5 курсу фармацевтичного факультету Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Адреса: м. Львів, вул. Пекарська, 69.

Дроздова Анна Олександрівна — доктор фармацевтичних наук, доцент кафедри фармацевтичної технології і біофармації Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9.

Давтян Лена Левонівна — доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри фармацевтичної технології ліків та біофармації Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9.

Коритнюк Раїса Сергіївна — доктор фармацевтичних наук, професор кафедри фармацевтичної технології ліків та біофармації Національної медичної академії післядипломної освіти. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9.

УДК 61:37:615.1:37

САМОСТІЙНА РОБОТА ТА ЇЇ РОЛЬ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ КАРДІОЛОГІЇ

**М. М. Долженко, О. В. Боброва, І. В. Давидова,
Л. І. Конопляник, Л. Є. Лобач, С. М. Мимренко,
Н. А. Кожухарева, Т. В. Сімагіна, К. С. Фарадж,
О. О. Нудченко, Л. М. Груб'як, В. А. Несукай**

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, м. Київ

Резюме. В статті розглянуті основні форми, роль та функції самостійної роботи в організації навчального процесу викладання кардіології в системі післядипломної освіти. Проблема ефективної організації самостійної роботи слухачів у закладі вищої медичної освіти актуальна та пов'язана з рядом склад-

них проблем. Оптимізація самостійної роботи слухачів допомагає активізувати навчальний процес та сприяє поліпшенню якості навчання.

Ключові слова: самостійна робота, навчальний процес, роль та функції самостійної роботи.

Вступ. Сучасний етап розвитку системи медичної допомоги хворим при кардіальній патології пов'язаний з рядом складних проблем в діагностиці, лікуванні, реабілітації, рішенні експертних питань, етичних і правових аспектах організації медичної допомоги. Оптимізація навчального процесу на сучасному етапі можлива не тільки за рахунок підвищення якості викладання клінічної дисципліни, а в тому числі і за рахунок оптимізації самостійної роботи слухача, переносу навчального процесу в русло самостійної роботи.

Мета роботи: навести шляхи підвищення якості викладання кардіології для підвищення кваліфікаційного рівня лікаря-кардіолога і лікарів загальної практики — сімейних лікарів, в тому числі і за рахунок самостійної роботи слухачів.

Матеріали та методи: дослідний, аналітичний.

Результати. Як відомо, самостійна робота, що включається в процес освіти — це робота, що виконується без участі викладача, але по його завданню, в спеціально відведений для цього час.

Перевагами самостійної роботи слухача є:

- Активність;
- самостійність (без сторонньої, прямої допомоги);
- індивідуальність темпу вивчення, засвоєння та переробки навчального матеріалу [2].

При організації самостійної роботи слухачів на кафедрі кардіології необхідно враховувати, що основні знання, вміння і практичні навички здобуваються під час прийому хворих з кардіальною патологією.

В якості завдань для самостійної роботи можуть виступати тематичні обзори, теми різних рефератів та інше [4].

З одного боку, самостійна робота слухачів це — вивчення підручників, прочитаних лекцій та іншої додаткової літератури, в тому числі в мережі Інтернет; з іншого боку це — не тільки ви-

МЕДИЦИНА, ФАРМАЦІЯ ТА ОСВІТА

вчення підручників та лекцій, а й глибоке, усестороннє осмислення прочитаного курсу [1, 7].

Основні *форми* самостійної роботи слухачів:

- Вивчення прочитаних лекцій, підручників, методичних рекомендацій та іншої літератури, в тому числі довідкової (статистичні довідники, словарі, енциклопедії, накази МОЗ тощо).
- Написання рефератів для виступу перед слухачами групи.

- Участь в теоретичних конференціях по спеціальності.
- Участь в організованих викладачем клінічних розборів та інших дослідженнях.

- Вирішення ситуаційних задач та тестів.

- Курація хворих.

- Робота на порталі www.webcardio.org кафедри кардіології НМАПО ім. П. Л. Шупика, де в режимі он-лайн слухачі можуть самостійно підготуватись до семінару, вивчити лекцію, яку вони вже прослухали, або пропустили. Викладені лекції на порталі www.webcardio.org знаходяться у вільному доступі. Також активно функціонує Кардіоклуб, під час засідань якого розглядаються актуальні проблеми ведення сімейними лікарями хворих з кардіальною патологією.

В якості самостійної роботи для підвищення кваліфікації слухачам надається перелік наказів МОЗ України для ознайомлення та вивчення основних положень:

1. Наказ МОЗ України від 02.07.2014 р. № 455 — Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST»;

2. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 р. № 164 — Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Гострий коронарний синдром без елевації сегмента ST»;

3. Наказ МОЗ України від 02.03.2013 р. № 152 — Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Стабільна ішемічна хвороба серця»;

4. Наказ МОЗ України від 15.06.2016 р. № 597 — Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спе-

ціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Фібриляція передсердь»;

5. Наказ МОЗ України від 13.06.2016 р. № 364 — Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Профілактика серцево-судинних захворювань»;

6. Наказ МОЗ України від 21.06.2016 р. № 614 — Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Легенева гіпертензія у дорослих»;

7. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 р. № 384 — Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Артеріальна гіпертензія»;

8.9. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Серцева недостатність» та «Тромбоемболія легеневої артерії»

Крім того, слухачам пропонується самостійно ознайомитись з «Державною програмою профілактики і лікування артеріальної гіпертензії в Україні в 2008–2013 рр.», за що розробниками отримана «Державна премія України в галузі науки і техніки», а також з Програмою профілактики та лікування дисліпідемій як фактору ризику розвитку серцево-судинних захворювань на 2004–2009 рр.

Особливу роль у самостійній роботі слухачів відіграє робота з конспектами лекцій. Не дивлячись на наявну тенденцію до скорочення лекційних годин, саме лекції залишаються важливим способом засвоєння слухачами теоретичних знань. Широке застосування при викладанні лекційного матеріалу клінічних випадків, з розробкою особливостей перебігу складних випадків з окремих видів патології серцево-судинної системи, спонукають слухача до самостійної роботи для підвищення своїх знань.

При викладанні лекційного матеріалу застосовуються слайдові презентації з обов'язковою передачею слухачам його на електронні носії для повторного самостійного ознайомлення. Однак у зв'язку з обмеженим об'ємом демонстраційних слайдів значна частина матеріалу викладається «під запис»

(що позитивно оцінюється аудиторією для самостійної роботи за межами аудиторії).

Багатопрофільна медична інформація адаптується до використання кардіологами (матеріали журнальних статей, конференцій, конгресів, винаходів).

Самостійна робота в аудиторний час планується навчальною частиною і відповідає затвердженому розкладу занять, що дозволяє забезпечити управління і контроль результатів цієї роботи. Більше 70 % часу практичного заняття присвячене самостійної практичної роботи слухачів [3]. Основна мета самостійної роботи слухачів — це формування практичних навичок і умінь [5].

Ефективність самостійної роботи слухачів залежить від:

- умов її організації;
- інтересу (мотивації до її виконання);
- змісту і характеру знань;
- логіки викладу завдання;
- змісту джерела нових знань;
- якості досягнутих слухачем результатів в ході виконання цієї роботи.

Найбільш ефективним методом самостійної роботи слухачів, за рахунок формування навичок, є практичний тренінг [6].

Висновки. Проблема ефективної організації самостійної роботи слухачів у вищому медичному закладі дуже актуальна, тому що вона обумовлена інтенсифікацією навчального процесу, орієнтацією на нові форми і методи навчання та на формування мотивації та зацікавленості серед слухачів. Першочерговим завданням вищого навчального закладу є розвиток творчих здібностей майбутніх фахівців через самостійну роботу, активні форми і методи навчання. Така організація самостійної роботи на практичних заняттях забезпечує оволодіння слухачами необхідних теоретичних знань, засвоєння практичних умінь і навичок, а також сприяє формуванню клінічного мислення при вирішенні типових і нетипових клінічних ситуаційних завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галимова Е. В. Системно-критический анализ — средство повышения эффективности самостоятельной работы / Е. В. Галимова, М. Н. Третьякова // Среднее профессиональное образование. — 2007. — № 10. — С. 17–18.

2. Георге И. В. Некоторые аспекты разработки программы самостоятельной работы студентов, направленной на формирование профессиональной компетенции // Среднее профессиональное образование. — 2011. — № 3. — С. 49–51.
3. Занозин Д. А. Использование интернет-технологий в организации самостоятельной учебной работы студентов педвуза // Среднее профессиональное образование. — 2011. — № 3. — С. 66–68.
4. Курманова Э. А. Управление самостоятельной работой студентов на аудиторных занятиях // Среднее профессиональное образование. — 2007. — № 6. — С. 63–64.
5. Максименко С. Д. Педагогіка вищої медичної освіти: підручник / С. Д. Максименко, М. М. Філоненко. — К. :«Центр учбової літератури», 2014. — 288 с.
6. Пидкасистый П. И. Самостоятельная деятельность учащихся. — 1972. — Изд-во М: Педагогика. — С. 48–51.
7. Лятуринская О. В., Макарова М. А. Роль самостійної роботи на кафедрі кардіології у процесі кредитно-модульного навчання // Запорозький медичинський журнал. — 2014. — № 1 (82). — С. 110–112.

Самостоятельная работа и ее роль в учебном процессе обучения кардиологии

*М. Н. Долженко, Е. В. Боброва, И. В. Давыдова,
Л. И. Конопляник, Л. Е. Лобач, С. Н. Мырренко,
Н. А. Кожухарева, Т. В. Симагина, К. С. Фарадж,
А. А. Нудченко, Л. М. Грубьяк, В. А. Несукай*

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П. Л. Шупика, г. Киев

Резюме. В статье рассмотрены основные формы, роль и функции самостоятельной работы в организации учебного процесса преподавания кардиологии в системе последипломного образования. Проблема эффективной организации самостоятельной работы слушателей в заведении высшего медицинского образования актуальна и связана с рядом сложных проблем. Оптимизация самостоятельной работы слушателя помогает активизировать учебный процесс и способствует улучшению качества обучения.

Ключевые слова: самостоятельная работа, учебный процесс, роль и функции самостоятельной работы.

**Self-employment and its role
in the education process of cardiology**

*M. M. Dolzhenko, H. V. Bobrova, I. V. Davydova,
L. I. Konoplyanik, L. E. Lobach, S. M. Mymrenko,
N. A. Kozhukhareva, T. V. Simagina, K. S. Faraj,
A. A. Nudchenko, L. M. Grubyak, V. A. Nesukay*

**Shupyk National Medical Academy
of Postgraduate Education, Kyiv**

Summary. The article considers the basic forms, role and functions of independent work in the organization of the educational process of teaching cardiology in the system of postgraduate education. The problem is effective. The organization of independent work of listeners in a medical institution is urgent and involves a number of complex problems. Optimization of the independent work of the listener helps to intensify the learning process and contributes to the improvement of the quality of teaching.

Key words: independent work, educational process, role and functions of independent work.

Відомості про авторів:

Долженко Марина Миколаївна — доктор медичних наук, професор кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел.: (044) 275-67-69.

Боброва Олена Володимирівна — доктор медичних наук, професор кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел.: (044) 275-67-69.

Давидова Ірина Володимирівна — кандидат медичних наук, доцент кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел.: (044) 275-67-69.

Конопляник Лариса Іванівна — асистент кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел.: (044) 275-67-69.

Лобач Лідія Євгенівна — асистент кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти

імені П. Л. Шупика.. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел.: (044) 275-67-69.

Мимренко Сергій Миколайович — кандидат медичних наук, доцент кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел.: (044) 275-67-69.

Кожухарєва Наталія Анатоліївна — кандидат медичних наук, доцент кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел. : (044) 275-67-69.

Сімагіна Тетяна Володимирівна — асистент кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел.: (044) 275-67-69.

Грубяк Ліліана Мирославівна — асистент кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел.: (044) 275-67-69.

Несукай Віталій Анатолійович — асистент кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9. тел.: (044) 275-67-69.

УДК615.012/014: 615.322: 577.1:633.13

РОЗРОБКА СКЛАДУ І ТЕХНОЛОГІЇ ГРАНУЛ НА ОСНОВІ ЕКСТРАКТУ ВІВСА ПОСІВНОГО

О. І. Єзерська, А. Ю. Марущак

**Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького, м. Львів**

Вступ. Перспективним і цінним джерелом біологічно активних речовин для розробки лікарських засобів рослинного походження є овес посівний. Гранули для приготування розчинів і суспензій є перспективною лікарською формою, оскільки мають високу біодоступність, компактні та стабільні, легкі та